

Vanhusneuvosto

KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Viite: HEL 2021-006579

VANHUSNEUVOSTON RAPORTTI TOIMIKAUDELTA 2021–2023

Toimintakertomus, arvio toimikaudesta ja ehdotukset seuraavalle toimikaudelle

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Vanhusneuvoston asettaminen

Kaupunginhallitus nimesi 30.8.2021 toimikaudekseen vanhusneuvoston, määritteli sen tehtävät ja päätti neuvoston kokoonpanosta. [linkki päätökseen](#) Asettamispäätöksen yhteydessä kaupunginhallitus vahvisti vanhusneuvoston toimintasäännön. [linkki](#)

Kaupunginhallitus nimesi samalla yhteisöt, jotka nimeävät vanhusneuvostoon jäsenen. Neuvostoon valittiin myös viisi luottamushenkilötaustaista jäsentä. Perusteeksi todettiin vanhusneuvostossa käydyn keskustelun ja näkemysten välittäminen päätöksentekoon ja valtuustoryhmille. Kaupunginhallitus nimesi kaupungin luottamushenkilöitä edustaviksi jäseniksi Auni-Marja Vilavaaran((Vihreät), Vesa Paavosen (SDP), Jussi Silvosen (Vasemmistoliitto) ja Päivi Riihilahti-Syväsen (Kokoomus) ja Reetta Angelvo-Riipisen (Perussuomalaiset). Vanhusneuvoston puheenjohtajaksi kaupunginhallitus nimesi Auni-Marja Vilavaaran.

Järjestöt ja yhteisöt, joille oli annettu oikeus asettaa edustajia vanhusneuvostoon, ilmoittivat varsinaiset ja varajäsenensä syyskuussa. Kaupungin toimialat ja kaupunginkanslia ilmoittivat pysyväisluontoiset asiantuntijansa samoin syyskuussa. Neuvostolle järjestettiin yhteinen perehdytystilaisuus vammaisneuvoston kanssa syyskuun lopussa. Ensimmäinen kokous päästiin järjestämään lokakuun alussa.

1.2. Neuvoston kokoonpano

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisten yhteisöjen edustajat olivat:

- Eläkeläiset ry, Helsingin aluejärjestö: Olli Salin
- Helsingin kansallinen senioripiiri ry: Pirjo-Liisa Kangasniemi
- Samrådet i SPF Helsingfors rf: Lena Lindberg
- Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry: Marja Ruotsalainen
- Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri ry: Lahja (Lala) Sjöblom
- Helsingin Kunnalliset eläkeläiset ry: Liisa Hangonmäki
- Helsingin Muistiyhdistys ry: Teija Mikkilä
- Jade-yhteisö ry: Susanna Lehtovaara (2/2023 alkaen Eva Rönkkö)
- Helsingin seurakuntayhtymä: Pirkko Linder

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvostolla oli kaksi varapuheenjohtajaa. Kaupunginhallituksen nimeämä varapuheenjohtaja oli Vesa Paavonen. Vanhusneuvosto valitsi keskuudestaan toiseksi varapuheenjohtajan ja päätti varapuheenjohtajien sijaanjärjestyksestä, että ensimmäinen varapuheenjohtaja on Lahja Sjöblom.

Kaikilla neuvoston jäsenillä oli nimetyt varajäsenet, joista muutamat osallistuivat neuvoston kokouksiin yksittäisiä kertoja, varsinaisten jäsenten osallistuttua lähes kaikkiin kokouksiin.

Vanhusneuvosto valitsi keskuudestaan toimintaa valmistelevan työvaliokunnan, johon kuului neuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien lisäksi kolme neuvoston jäsentä: Olli Salin, Pirjo-Liisa Kangasniemi ja Marja Ruotsalainen.

Kaupungin toimialat ja keskushallinto nimesivät pysyväisluontoiset asiantuntijat:

- Sosiaali- ja terveystoimiala: sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja Seija Meripaasi.
- Kasvatus- ja koulutustoimiala: koulutuspäällikkö Satu Luomajoki (8/2022 alkaen koulutuspäällikkö Emmi Komlosi suomenkielisestä työväenopistosta)
- Kaupunkiympäristötoimiala: esteettömyysasiamies Pirjo Tujula.
- Kulttuuri ja vapaa-aikatoimiala: kehittämisasiantuntija Minna Kaattari (2/2023 alkaen kehittämisasiantuntija Jenni Räsänen)
- Kaupunginkanslia: erityissuunnittelija Stina Högnabba strategiaosastolta.

Vanhusneuvoston ja sen työvaliokunnan valmistelu- ja sihteeritehtävistä, viestinnästä ja kokous- sekä ja muista järjestelyistä vastasi kaupunginkanslia. Neuvoston sihteerin tehtäviä hoiti suunnittelija Outi Paulig viestintäosaston osallisuus- ja neuvontayksiköstä.

1.3. Vanhusneuvoston lakisäätteiset tehtävät

Vanhuspalvelulain (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimista) mukaan vanhusneuvosto osallistuu ikääntyneen väestön tukemista koskevan suunnitelman tekemiseen. Neuvoston edustajat osallistuivat aktiivisesti ikääntyneiden hyvinvointia edistävään verkoston kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin. Ikääntyneiden hyvinvointia edistävä suunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 16.11.2022. Hyvinvointisuunnitelman etenemistä käsiteltiin lähes kaikissa neuvoston kokouksissa.

Vanhusneuvosto osallistui lain edellyttämällä tavalla iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaalipalvelujen riittävyyden ja laadun arviointiin. Vuoden 2020 osalta sote-toimialan valmisteleva laaja esittely ja materiaali käytiin läpi marraskuun kokouksessa ja arvioinnin sisällöstä päätettiin joulukuun kokouksessa 2021. Vuoden 2021 osalta esittely ja materiaali käytiin läpi marraskuun kokouksessa ja arvioinnin sisällöstä päätettiin joulukuun kokouksessa 2022.

Vanhusneuvosto

1.4. Toiminnan suunnittelu ja sen seuranta

Vanhusneuvosto teki toimintakauden alussa toimintasuunnitelman, joka pohjautui lakisääteisiin tehtäviin ja toimikauden tärkeimmiksi katsottuihin asioihin. Toimintasuunnitelma tarkennettiin syksyn 2021 ja kevään 2022 osalta. Toimintaperiaatteita ohjasi toimintasääntö, jota neuvostolla ei toimikausilla 2013-2021 ollut. Neuvosto määritteli toimikauden alussa neuvostojen kokousten ja keskustelujen pelisäännöt, jotka olivat yhteiset vammaisneuvoston kanssa. Toimintasuunnitelman toteutumista seurattiin useissa kokouksissa ja työvaliokunnassa.

1.5. Kokoukset

Neuvosto kokoontui pääsääntöisesti yhdeksän kertaa vuodessa, samoin työvaliokunta. Työvaliokunta kokoontui yleensä kaksi viikkoa ennen neuvoston kokousta.

Vanhusneuvoston ja työvaliokunnan kokoukset

	Yhteensä	Neuvosto	Työvaliokunta
2021(syksy)	6	3	3
2022	18	9	9
2023 (kevät)	10	5	5
Yhteensä	34	17	17

Kaupungin palveluja ja toimintaa koskevia aiheita olivat (suluissa kokouspäiviä)

- Osallistuminen ja vaikuttaminen kaupunkiympäristötoimialan asioissa (9.2.2022)
- Sote-uudistus ja terveystilanteiden tilanne (8.12.2021, 9.3.2022, 15.3.2023)
- Ikäntyneiden vieraskielisten tilanne Helsingissä (9.2.2022)
- Vanhusten sosiaalipalvelujen riittävyyden ja laadun arviointi, sote-toimialan esittelyn pohjalta marras-joulukuu 2021 ja 2022
- Kaupungin talousarvion valmistelu ja osallistuva budjetointi (6.4.2022)
- Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen organisaatiomuutos ja sen vaikutus palveluihin (11.5.2022)
- Esteettömyyslinjaukset (14.9.2022)
- Seniori-infon esittely (12.10.2022)
- Palvelukeskus Helsingin esittely (12.10.2022)
- Ikäntyneiden omaishoidon kehittäminen (15.2.2023)
- Ikäerityinen maahanmuuttajatyö-hanke (12.4.2023)
- Vanhusneuvoston osallistumisoikeus kaupungin toimielimiin (12.4.2023)
- Eläkeläisjärjestöjen oikeus käyttää kaupungin tiloja maksutta (12.4.2023)

Lähes kaikissa kokouksissa oli kutsuttuja asiantuntijoita eri tahoilta. Kaupungin johdon edustajia tavattiin seuraavasti:

- Pormestari Juhana Vartiainen (8.12.2021)
- Terveysasemien johtajalääkäri Timo Lukkarinen (9.3.2022)

Vanhusneuvosto

- Rahoitusjohtaja Tuula Saxholm (6.4.2022)
- Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan vs. johtaja Laura Aalto (6.4.2022)
- Kaupunkiympäristötoimialan johtaja Ville Lehmuskoski (11.5.2022)
- Apulaispormestari Daniel Sazonov (7.12.2022)
- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtaja Juha Jolkkonen (15.3.2023)
- Kansliapäällikkö Sami Sarvilinna (12.4.2023)

Muita asiantuntijoita kokouksissa olivat mm.

- Osastonjohtaja Mari Flink, HSL (12.1.2022)
- Ihmisoikeuskeskuksen asiantuntijat (15.3.2023)

1.6. Lausunnot ja kannanotot

Kausi oli aktiivinen lausuntojen ja kannanottojen määrrien suhteen. Lausuntopyyntöjen perusteella annettiin 24 lausuntoa. Lausuntopyynnöt tulivat pääosin kaupunginkansliasta ja koskivat valtuustoaloitteita. Lausuntopyyntöjä saatiin myös vuosittaisista sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksistä. Vuosittain tehtävä arvio vanhusten sosiaalipalvelujen laadusta ja riittävydestä tehtiin yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Vanhusneuvoston lausunnot ja kannanotot

	Yhteensä	Pyydetty lausunnot	Kannanotot
2021 (syksy)	3	2	1
2022	22	15	7
2023 (kevät)	11	8	3
Yhteensä	36	25	11

Pyydettyjä lausuntoja tehtiin 25. Aiheet:

- Lausunto kaupunkikalusteita koskevasta aloitteesta
- Lausunto aloitteesta ”Seniorikeskus Lauttasaareen”
- Lausunto monikielisen seniorikeskuksen perustamisesta
- Lausunto maksuttomista liikuntapalveluista helsinkiläisille senioreille
- Lausunto soten palvelustrategiasta
- Lausunto vanhusneuvoloita koskevasta ryhmäaloitteesta
- Lausunto senioritalojen rakentamisesta eri kaupunginosiin
- Lausunto talousarvioaloitteesta kuljetustuen laajentamisesta
- Lausunto rollaattorin avulla liikkuvien matkustamisesta HSL:n kulkuneuvoissa
- Lausunnot sosiaali- ja potilasasiamiesten raporteista v. 2021 ja 2022
- Lausunto rintasyöpäseulontojen ikärajan poistamisesta
- Lausunto lääkärin käyntimaksun poistamisesta kotihoidon asiakkailta
- Iäkkäiden toimintakyvyn edistäminen Helsingissä: Vanhusneuvoston vastaus sosiaali- ja terveysministeriön kyselyyn
- Lausunto kaupungin palvelujen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevasta suunnitelmasta

Vanhusneuvosto

- Vastaus tarkastuslautakunnalle kotihoidon palveluista
- Lausunto Koivusaaren asemakaavaa koskevasta toivomusponnosta
- Lausunto Messukeskuksen asemakaavaa koskevasta toivomusponnosta
- Lausunto apuvälineiden palauttamisen helpottamista koskevasta valtuustoaloitteesta
- Lausunto Kampin terveys- ja hyvinvointikeskuksen pysäköintijärjestelyistä
- Lausunto aloitteesta gerontologisista sairaanhoitajista terveysasemille
- Lausunto liikennemerkkien ääniohjausta koskevasta aloitteesta
- Lausunto 75-vuotiaiden itsenäisyysjuhlaa koskevasta aloitteesta
- Lausunto erityisuimakortin myöntämiskriteerien muuttamisesta
- Lausunto sähköpotkulautojen sääntelyn valmistelua koskevasta toivomusponnosta

Ympäristöministeriön järjestämään Kuusikko-kaupunkien vanhusneuvostojen kuulemisiin osallistuttiin 11.1. ja 15.9.2022. Aiheena oli ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelma.

Oma-aloitteisia kannanottoja ja esityksiä tehtiin 11. Aiheet:

- Vanhusten sosiaalipalvelujen laadun ja riittävyyden arvioinnit v. 2020 ja 2021
- Ikääntymisrajoitus poistettava tulevasta vammaispalvelulaista
- Seniorien tarpeet joukkoliikenteessä. Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhteinen kannanotto joukkoliikenteestä
- Aloite vesiliikunnan maksuttomuudesta ikääntyneille kaudella 2022-2023
- Kannanotto terveyspalvelujen tilanteesta
- Esitys pormestarille Ikäystävällisten kaupunkien verkostoon liittymisestä
- Seniori-infon palvelua myös vieraskielisille
- Sarjalippukokeiluun tarvitaan seniorialennus – pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhtenen kannanotto
- Ratikkapysäkkien poistamista koskeva kannanotto kaupunkiympäristötoimialalle
- Omaishoidon tuen ja omaishoitajien palvelujen parantamista koskeva kannanotto.
- Vanhusneuvoston osallistumisoikeus kaupungin toimielinten kokouksiin.

1.7. Osallistuminen ja yhteistyö

Vanhusneuvostolla oli edustajia seuraavissa verkostoissa ja työryhmissä:

- Ikääntyneiden hyvinvointia edistävä verkosto
- Sote-toimialan kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmä.
- Kulttuurisen vanhustyön verkosto
- Kaupungin digituen koordinaatioryhmä
- Sote-toimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen digitoimintatyöryhmä
- Malmin uusi sairaala, ICT-palvelut
- KUSTI-hanke (kustannustietoinen kotihoito)
- Seniorikeskusten toimintamallin valmistelun ohjausryhmä
- Osallisuuden ja vuorovaikutuksen neuvottelukunta

Vanhusneuvosto

Yhteistyö HEJ:n kanssa

Helsingin eläkeläisjärjestöt HEJ:n kanssa päästiin järjestämään vuosittaiset yhteistyötapaamiset, jotka koronavuosina olivat peruuntuneet. Tapaamiset järjestettiin 4.5.2022 ja 10.5.2023. Tapaamisissa arvioitiin yhteistyötä ja sovittiin sen jatkosta, suunniteltiin syksyisin pidettävän yleisötilaisuuden aiheista ja alustavasta ajankohdasta. Kevään 2023 tapaamisessa käsiteltiin lisäksi HEJ:n jäsenjärjestöjen edustusta vanhusneuvostossa.

HEJ:n ja vanhusneuvoston yhdessä valmisteleva yleisötilaisuus pidettiin Kampin palvelukeskuksessa 23.11. Osallistujia oli 260. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet mukaan. Aiheina olivat oikeus asioida ilman älylaitteita sekä vanhusasiavaltuutetun ajankohtaiset asiat. Lisäksi käsiteltiin sote-uudistusta sekä HSL:n seniorialennuksia ja lippu-uudistusta.

PKS-yhteistyö ja Kuusikko-yhteistyö

Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhteistyötä jatkettiin ja se painottui aiempien vuosien tapaan HSL:n hinta- ja lippupolitiikkaan. Vanhusneuvostojen yhteiskokous oli Kauniaisissa 16.9.2022. Vanhusneuvostojen edustajat tapasivat HSL:n johdon edustajia 11.10.2022 ja luovuttivat heille seniorien joukkoliikennetarpeita koskevan esityksensä.

Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhteistyöhön alkoi vaikuttaa valtakunnallinen sote-ratkaisu ja sen erilaiset järjestelyt Helsingissä muihin pääkaupunkiseudun kuntiin verrattuna. Sama koski Kuusikko-yhteistyötä.

Osallistumiset ja tutustumiskäynnit

Neuvosto osallistui aktiivisesti vuosittain järjestettyyn valtakunnalliseen Vanhusneuvostopäivään. Myös muihin tapahtumiin, kuten Kansallisen ikäohjelman tilaisuuksiin osallistuttiin. Tutustumiskäyntejä tehtiin Kotisatama-asuinyhteisöön (25.10.2021) sekä Riistavuoren (3.11.2021) ja Myllypuron seniorikeskuksiin (25.10.2022).

Yhteistyö vammaisneuvoston kanssa

Neuvostojen työvaliokunnat tapasivat syksyllä 2022 ja yhteistyön jatkamisesta sovittiin. Lausuntojen valmistelua koordinoitiin neuvostojen sihteerien yhteistyönä. Sihteerit myös osallistuivat molempien neuvostojen kokouksiin, millä turvattiin tiedonkulkua. Yhteistyötä edisti myös se, että Avoimen hallinnon Vanhusneuvostopäivä ja Vammaisneuvostopäivä järjestettiin ensimmäistä kertaa osittain yhteisenä.

1.8. Viestintä

Toimikauden alussa tehtiin vanhusneuvoston painettu kolmikielinen esite yhteystietoliuskoinen. Esitteestä otettiin lisäpainoksia ja yhteystietoliuskaa päivitettiin.

Viestinnän tärkeä keino oli uutiskirje, jota lähetettiin kaikille helsinkiläisten eläkeläisjärjestöjen paikallisyhdistyksille (n. 65) ja . sadalle uutiskirjeen tilaajalle.

Vanhusneuvoston uutiskirjeet

2021 (syksy)	2
2022	4
2023 (kevät)	2
Yhteensä	8

Vanhusneuvostolla oli verkkosivut Ihmisoikeuksien Helsinki -sivustolla. Sivulla julkaistiin mm. lausunnot ja kannanotot, uutiskirjeet, kokousmateriaalit ja -muistiot, myöhemmin myös kokousten asialistat. Vanhusneuvoston Facebook-sivulla oli 617 (590) seuraajaa.

Vanhusneuvostosta julkaistiin juttu Helsingin Uutisissa, kun neuvosto tapasi pormestari Vartiaisen kanssa 8.12.2021.

2. VANHUSNEUVOSTON ARVIO TOIMIKAUDESTA**2.1. Kauden erityispiirteet**

Kausi jäi hieman tavallista kaksivuotiskautta lyhyemmäksi. Kuntavaalit järjestettiin pandemiarajoitusten takia poikkeuksellisesti vasta kesäkuussa 2021 ja vanhusneuvoston ensimmäinen kokous saatiin koolle lokakuussa.

Toimikauden alkuvaiheessa elettiin vielä pandemian poikkeusoloissa. Rajoitukset ja muutokset vaikuttivat toimintaan vaikeuttaen ulospäin suuntautuvaa vaikuttamista ja viestintää. Perustehtävät saatiin silti hoidettua. Olojen normalisoituessa pandemian osalta talven 2021-2022 mittaan alkoi 24.2.2022 uusi maailmanlaajuinen kriisi Ukrainan sodan ja sen monien seurausten myötä.

2.2. Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kaikki toimintasuunnitelmaan määritellyt asiat saatiin käsiteltyä kokouksissa. Toimintasuunnitelman mukaiset esitykset tehtiin, joskaan niillä ei aina saavutettu toivottuja tuloksia. Esimerkkinä esitys Helsingin liittymisestä WHO:n Ikkäystävällisten kaupunkien verkostoon.

2.3. Vaikuttaminen lausunnoilla ja kannanotoilla

Lausuntojen ja kannanottojen vaikuttavuuden arviointi on haasteellista. Neuvosto on käynyt syksyllä 2022 ja keväällä läpi sitä, miten päätöksenteko on edennyt pyydettyjen lausuntojen osalta.

Vanhusneuvoston asettamispäätöksessä edellytetään, että neuvosto tuo esiin ikääntyneen väestön näkökulmaa esityksillä, lausunnoilla ja kannanotoilla. Pyydettyjen lausuntojen osalta on selvää, kenelle ne osoitetaan. Sen sijaan oma-aloitteisten esitysten ja kannanottojen osalta on epäselvää, kenelle ne tulisi osoittaa.

Neuvoston aloitetoiminnan reittejä ei ole määritelty asettamispäätöksessä tai toimintasäännössä. Asiasta on keskusteltu vuosien varrella. Selkeyttämistä on pidetty tärkeänä. Vanhusneuvosto on kiinnittänyt tähän huomiota toimikauden 2017-2021 raportissaan, jossa se totesi, että "kaupungin tulee selkeyttää neuvoston prosesseja toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa vaikuttamisen,

Vanhusneuvosto

viestinnän ja vuorovaikutuksen osalta. Neuvostolta odotetaan oma-aloitteista toimintaa ja aktiivisuutta, mutta mikä on oikea osoite aloitteille? Mille taholle neuvosto raportoi toiminnastaan ja kehittämis ehdotuksistaan?”

Kaupungille tehdyt esitykset on lähetetty kirjaamon kautta ja osoitettu yleensä kaupunginhallitukselle, joskus lisäksi toimialalautakunnille. Toimielimille lähetettyihin aloitteisiin ja kannanottoihin ei ole saatu vastauksia. Joitakin kannanottoja on lähetetty yksittäisille virkahenkilöille, esim. toimialajohtajille. Näihin on saatu vastaukset.

Osa kannanotoista on lähetetty aiheesta riippuen muille tahoille, esim. HSL:n hallitukselle.

2.4. Toimintakäytäntöjen itsearviointia

Lausuntojen valmistelun käytäntönä on ollut, että lausuntopyyntö jaetaan neuvostolle tiedoksi mahdollisimman pian sen tultua. Kommentointipyyntö jaetaan ennen työvaliokunnan kokousta. Työvaliokunta tekee ensimmäisen luonnoksen saatujen kommenttien perusteella. Se lähetetään neuvoston varsinaisille jäsenille ja kommentteja pyydetään ennen kokousta tai viimeistään kokouksessa. Mikäli kommentteja tulee, ne huomioidaan seuraavassa luonnoksessa.

Edustuksia työryhmissä ja verkostoissa pidetään tärkeänä ja toivotaan, että vanhusneuvostolta pyydetään niihin edustajia jatkossakin. Kokemusasiantuntijuus on tärkeää. On hyvä, että mahdollisimman moni neuvoston jäsen on työryhmissä ja verkostoissa mukana omien kiinnostustensa mukaan. On päästy vaikuttamaan ja vuorovaikutukseen tai vähintäänkin yhteisen ymmärryksen etsimistä. Toiminta on pitkäjänteistä. Osassa työryhmistä ja verkostoista on kyse konkreettisista asioista ja osassa taas työkuultuurien muutoksesta.

Kaupungin luottamushenkilöiden vaikuttamisen prosessit omiin valtuustoryhmiinsä on aihe, jota ei ole toistaiseksi käsitelty.

3. EHDOTUKSET SEURAAVALLE TOIMIKAUDELLE

3.1. Neuvoston rakenne ja puheenjohtajisto

Vanhusneuvoston nykyistä rakennetta pidetään toimivana. Kaudella 2021-2023 järjestöedustajia oli yksi enemmän kuin aiemmin ja uusi paikka määriteltiin HEJ ry:n pienempien jäsenjärjestöjen kiertäväksi paikaksi. Tätä käytäntöä arvioidaan vanhusneuvoston ja HEJ ry:n yhteiskokouksessa 10.5.2023.

Vanhusneuvosto esittää, että edustajana jatkaisi Jade-yhteisö ry ainakin valtuustokauden 2021-2025 loppuun. Jade-yhteisö on toiminut neuvostossa aktiivisesti. Edellinen maahanmuuttajataustaisia ikääntyneitä edustava taho oli Inkeri-Keskus vuosina 2013-2021 ja sitä edellinen Suomen Somaliverkosto vuosina 2011-2013.

Vanhusneuvostoa pyydettiin arvioimaan kahden varapuheenjohtajan käytäntöä. Vanhusneuvosto katsoo, että yksi varapuheenjohtaja on riittävä ja hänen tulee olla järjestöedustaja, jonka neuvosto itse valitsee keskuudestaan.

Vanhusneuvosto toteaa, että neuvostolla tulee jatkossakin olla työvaliokunta.

Vanhusneuvosto

3.2. Ehdotuksia vanhusneuvoston toimintaedellytysten parantamiseksi

Neuvoston osallisuutta kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa tulisi vahvistaa siten, että ikääntyvien hyvinvointia edistävän verkoston työskentelyyn otetaan jatkossa mukaan useampia vanhusneuvoston edustajia kokemusasiantuntijoina.

Vanhusneuvosto haluaa kiinnittää huomiota hyvinvointisuunnitelman tavoitteeseen 40: ”Ikäihmisten osallistumismahdollisuudet kaupungin palveluiden kehittämisessä ja päätöksenteossa paranevat.” Tähän liittyvässä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteessä 85 todetaan, että ”Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin raportoinnin yhteydessä todetaan ikääntyneiden osallistumista edistävät toimenpiteet. Ikääntyneiden osallisuutta ja vuorovaikutuksen toteutumista arvioidaan yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa.” Vanhusneuvosto odottaa mielenkiinnolla tätä yhteistyötä.

Tärkeä on myös toimenpide 84: ”Laaditaan yhtenäinen raportointipohja ikääntyneiden osallisuuden edistämisen toimenpiteiden raportoinnille osallisuuden ja vuorovaikutuksen osalta.” Vanhusneuvosto osallistuu mielellään myös tähän valmisteluun.

Toiminnan ydinkysymys on vaikuttamistoimielinten vaikutusmahdollisuudet kunnalliseen päätöksentekoon. Kaupungin luottamushenkilöiden vaikuttamisen prosessit omiin valtuustoryhmiinsä tulisi selvittää.

Toimialoilta tulee kysyä, miten ne näkevät vanhusneuvoston merkityksen vaikuttamistoimielimenä. Onko vanhusneuvosto lakisääteinen toimielin, jota on muodollisesti kuultava vai saako toimiala vanhusneuvoston kautta tietoa toimintansa kehittämiseen ja ylläpitämiseen? Miten tilannetta voitaisiin parantaa?

3.3. Ehdotuksia seuraavalle vanhusneuvostolle

1. Toiminnan suunnitelmallisuus: Toimintasuunnitelma tehdään kauden alussa ja sen toteutumista seurataan. Käsiteltävissä aiheissa ovat etusijalla toimintasuunnitelman mukaiset asiat. Akuuteille käsittelyä vaativille asioille turvataan käsittelymahdollisuus.
2. Lausuntojen ja kannanottojen valmistelu: Valmisteluun lisätään keskusteluvuotta. Lausuntopyynnöt jaetaan jatkossakin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Varmistetaan, että kaikki neuvoston jäsenet kokevat voivansa osallistua ja tehdä ehdotuksia lausuntojen sisältöön.
3. Edustajien nimeäminen työryhmiin ja verkostoihin: Tätä jatketaan ja tarvittaessa tarjotaan aktiivisesti vanhusneuvoston edustusta mukaan. Pyritään siihen, että mahdollisimman moni neuvoston jäsenistä pääsee osallistumaan työryhmiin ja verkostoihin. Varmistetaan tiedonkulku vanhusneuvoston ja työryhmien verkostojen välillä molempiin suuntiin.
4. Yhteistyö ja osallistuminen: Jatketaan hyviksi osoittautuneita toiminta- ja yhteistyömuotoja:
  - a) Pääkaupunkiseudun ja Kuusikko-kaupunkien vanhusneuvostojen yhteistyöhön osallistutaan edelleen aktiivisesti. Helsinki järjestää pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen kokouksen syksyllä 2023.

Vanhusneuvosto

- b) Yhteistyötä vammaisneuvoston ja nuorisoneuvoston kanssa jatketaan. Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston työvaliokunnat järjestävät yhteisen kokouksen syyskaudella 2023.
  - c) Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry:n kanssa järjestetään vuosittain vähintään yksi yhteistyötapaaminen sekä yksi yleisötilaisuus ikäihmisiä koskevista aiheista.
  - d) Valtiovallan Avoin hallinto -toimintaohjelman vuosittaiseen Vanhusneuvostopäivään pyritään edelleen saamaan noin kymmenen osallistujapaikkaa.
5. Asiantuntijoiden kuuleminen ja asiantuntijatiedon käyttö:
Vanhusneuvosto kuulee jatkossakin eri alojen kansallisia asiantuntijoita kaupungin toimialoja koskevista asioista, esimerkiksi Ihmisoikeuskeskuksen tai THL:n asiantuntijat.
Neuvosto hankkii ajantasaisia tilastoja ikääntyneen väestön rakenteesta ja moninaisuudesta peruspiireittäin, samoin ikääntyneiden toimeentulosta ja siihen liittyvästä päätöksenteosta.
6. Vanhusneuvoston kansainvälistä yhteistyötä pyritään laajentamaan.
7. Valtuustoryhmiä kuullaan toimikauden alussa.